

Etusivu>Kanteen nostaminen>EU:n ja jäsenvaltioiden oikeudelliset järjestelmät>Jäsenvaltioiden oikeudenhoitojärjestelmät Jäsenvaltioiden oikeudenhoitojärjestelmät

Italia

Tässä osiossa esitetään katsaus Italian tuomioistuinjärjestelmään.

Oikeuslaitos – tuomioistuinjärjestelmä

Italian tuomioistuinjärjestelmä perustuu siviilioikeuteen.

Tuomarin samoin kuin yleisen syyttäjän tehtäviä hoitavat oikeuslaitoksen jäsenet. Oikeusministeriö hoitaa hallintotehtävät.

Oikeuslaitoksen tehtävät voidaan jakaa seuraaviin aloihin:

yleinen siviili- ja rikosoikeus

hallinto-oikeus

kirjanpitoasiat

sotilasasiat

verotusasiat.

Hallintoasioissa toimivalta kuuluu alueellisille hallinto-oikeuksille (*Tribunali Amministrativi Regionali*, TAR) ja ylemmälle hallintotuomioistuimelle (*Consiglio di Stato*).

Kirjanpitoasioissa toimivalta on valtion tilintarkastustuomioistuimella (*Corte dei conti*). Sen yleinen syyttäjänvirasto on samassa tuomioistuimessa.

Verotusasioissa toimivalta on alemman asteen verotuomioistuimilla (*Commissioni Tributarie Provinciali*) ja ylemmän asteen verotuomioistuimilla (*Commissioni Tributarie Regionali*).

Sotilasasioissa toimivaltaa käyttävät sotilastuomioistuimet (*Tribunali militari*), ylemmän asteen sotilastuomioistuin (*Corte militare d'Appello*), sotilasrikosten valvontatuomioistuin (*Tribunale militare di sorveglianza*), sotilastuomioistuinten sotilassyttäjät (*Procura militari presso i Tribunali militari*), ylemmän asteen sotilastuomioistuimen yleinen sotilassyttäjä (*Procura generale presso la Corte militare d'Appello*) sekä korkeimmassa oikeudessa toimiva yleinen sotilassyttäjä (*Procura generale militare presso la Suprema Corte di Cassazione*).

Toimivaltaa yleisissä tuomioistuimissa sekä riita- että rikosasioissa käyttävät tuomarikuntaan (*magistratura*) kuuluvat tuomarit. Tuomarikunta jakautuu toisaalta tuomareihin ja toisaalta yleisen syyttäjänviraston syyttäjiin, jotka hoitavat myös tutkintatuomarin tehtäviä.

Oikeushallinto

Perustuslain mukaan oikeusministeriö on valtion elimistä se, joka hoitaa oikeushallinnon, koska sillä on erityinen tehtävä, asema ja suhde oikeuslaitokseen.

Tuomarit nimitetään tuomioistuihin erittäin vaikean julkisen kokeen jälkeen eri tehtäviin heidän oman valintansa mukaan. Tuomareihin sovelletaan erityisiä suojatakeita, eikä heitä voida nimittää, ylentää, poistaa virasta, siirtää tai rangaista ilman asian käsittelyä tuomarikunnan korkeimmassa neuvostossa (*Consiglio Superiore della Magistratura*, CSM).

CSM suojelee tuomarien asemaa ja heidän riippumattomuuttaan, ja sen on arvioitava kaikki tuomareihin liittyvät asiat.

Italian tasavallan presidentti on myös CSM:n puheenjohtaja.

Oikeusministeriö hoitaa hallinnollisia ja organisatorisia tehtäviä kahdella tasolla:

keskitetyissä osastoissa (*dipartimento*) pääasiassa Roomassa ja erityisaloilla myös paikallisosastoissa oikeusvirastoissa, tuomioistuimissa ja niin edelleen.

Myös oikeuslaitoksen yksiköihin nimitetty henkilöstö on oikeushallinnon vastuulla.

Tuomioistuinten (ja yleisten syyttäjävirstojen) johdossa ovat

päätuomari, joka vastaa tuomarikunnan toiminnasta ja jolla on päätösvalta virkapäätöksissä

tuomioistuimen johtaja (*dirigente*), joka vastaa oikeuslaitoksen yksiköiden yleisölle antamien palveluiden sekä tuomareille ja syyttäjiille annettavan sisäisen avun järjestelyistä. *Dirigente* on hallintohenkilöstön korkein virka.

Tuomioistuintyyppit – lyhyt kuvaus

Tuomioistuimet on järjestetty seuraavasti:

Ensimmäinen oikeusaste

Rauhantuomarit (*giudici di pace*) ovat maallikotuomareita (eivät ammattituomareita). He käsittelevät vähäisiä riita- ja rikosasioita.

Tuomioistuimet (*tribunali*) käsittelevät edellistä vakavampia asioita.

Rikosseuraamusvirasto (*ufficio di sorveglianza*) käsittelee ensimmäisenä oikeusasteena rikosoikeudellisiin seuraamuksiin liittyviä asioita (vankeja, tuomioita yms. koskevia kysymyksiä).

Nuorisotuomioistuimet (*tribunali per i minorenni*).

Toinen oikeusaste

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisuun voidaan hakea muutosta sekä asiaperustein että laintulkinnan osalta:

muutoksenhakutuomioistuimet (*corti d'appello*)

rikosseuraamustuomioistuimet (*tribunali di sorveglianza*) – käsittelevät rikosoikeudellisia asioita toisen asteen tuomioistuinina ja joissakin erityisasioissa myös ensimmäisen asteen tuomioistuinina.

Kolmas oikeusaste

Muutoksenhaun ylin taso – laillisuusperusteella:

korkein oikeus (*Corte Suprema di Cassazione*) – yleinen toimivalta, ylin tuomiovalta.

Tärkeimpien tuomioistuinten sisällä on erikoisjaostoja. *Corte di Assise* -tuomioistuimen kokoonpanoon kuuluu kaksi ammattituomaria ja kuusi valamiestä. Valamiehet valitaan kansalaisten joukosta lyhyeksi määräajaksi, ja heidän tehtävänään on tehdä yhteistyötä ja edustaa yhteiskunnan eri lohkoja. *Corte di Assise* -tuomioistuimissa annetaan tuomioita törkeistä rikoksista (murha, törkeä pahoinpitely yms.).

Yleisen syyttäjän tehtäviä oikeudenkäynneissä hoitavat seuraavat tuomarikunnan jäsenet:

ensimmäisen oikeusasteen pääsyyttäjät (*procuratore della Repubblica presso il Tribunale*) ja apulaissyyttäjät (*sostituti procuratori*)

toisen oikeusasteen pääsyyttäjät (*procuratore generale presso la Corte d'appello*) ja apulaissyyttäjät (*sostituti procuratori generali*)

korkeimman oikeuden yleinen syyttäjä (*procuratore generale presso la Corte di cassazione*) ja hänen apulaissyöttäjänsä (*sostituti procuratori generali*) Italiassa yleisen syyttäjän tehtäviä hoitavat virkatuomarit, jotka toimivat virastonsa johtajan valvonnassa. Tämän tyyppistä hierarkiaa sovelletaan vain yleisiin syyttäjävirastoihin.

Tuomioistuinhierarkia

	Siviilioikeudellinen lainkäyttövalta	Rikosoikeudellinen lainkäyttövalta	Nuoriso-oikeus	Rikosseuraamuksiin liittyvä lainkäyttövalta
I aste	Giudice di pace	Giudice di pace	Tribunale per i minorenni	Ufficio/Tribunale di sorveglianza
II aste	Tribunale	Tribunale	Muutoksenhakuomioistuimen (Corte di appello) erikoisjaosto	Tribunale di sorveglianza
	Corte di appello	Corte di appello		
Laillisuuden valvonta	Corte di Cassazione	Corte di Cassazione	Corte di Cassazione	Corte di Cassazione

Oikeudelliset tietokannat

[Italian oikeusministeriön](#) verkkosivustossa on tietoja oikeuslaitoksesta, oikeusministeriöstä ja eri virastojen toimivallasta sekä yhteystiedot.

[Consiglio Superiore della Magistratura](#) (tuomarikunnan korkein neuvosto) antaa verkkosivustossaan tietoja Italian oikeusjärjestelmästä italiaksi, englanniksi ja ranskaksi.

Kummankin verkkosivuston käyttö on maksutonta.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2022

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.